

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Dějepis

Sada: 2

Číslo materiálu v sadě: 1

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Stagnace a krize středověku a česká reforma

Jméno autora: Mgr. Vladislava Heglasová

Předmět: Dějepis

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: John Viklef, Jan Hus, klatba, interdikt, kostnický koncil

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Žák pozná základní příčiny krize středověku v Evropě, dokáže definovat pojem reformace a určí, čeho se reformační hnutí od poloviny 14. století týkalo. Vysvětlí podstatu učení Johna Viklefa a zhodnotí historický význam osobnosti Mistra Jana Husa v českých dějinách.

Metodický list/anotace

Motivačně výkladová prezentace si klade za cíl seznámit žáka se základními příčinami reformačního hnutí v Evropě od poloviny 14. století, vede rovněž žáka k pochopení podstaty učení prvních reformátorů za nápravu v katolické církvi a k zhodnocení významu historické osobnosti Jana Husa.

Datum vytvoření: 4.12. 2012

**STAGNACE A KRIZE
STŘEDOVĚKU
A
ČESKÁ REFORMA**

STAGNACE A KRIZE STŘEDOVĚKU

- **od pol. 14. stol.** – Evropa v krizi
 - ✓ ekonomické
 - ✓ morální
 - ✓ duchovní
- mor, hladomor, války, upadla víra
→ **REFORMAČNÍ HNUTÍ**
(hnutí za nápravu v církvi)
- církvev – vlastník $\frac{1}{3}$ půdy v Evropě, schizma

Úkol:

Co představoval mor a odkud se dostal do Evropy?

Řešení:

MOR byl označován jako „**černá smrt**“ (nebezpečná infekční nemoc). Do Evropy se dostal poprvé r. **1348** z Konstantinopole přes italské přístavy. Přenašečem byly krysy v podpalubí hl. janovských lodí. (Během dvou let zemřelo 25 milionů lidí = $\frac{1}{3}$ **obyvatel Evropy**)

MAPA: Útok černé smrti v době 1348 - 1353

Odkaz: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blackdeath2.gif>

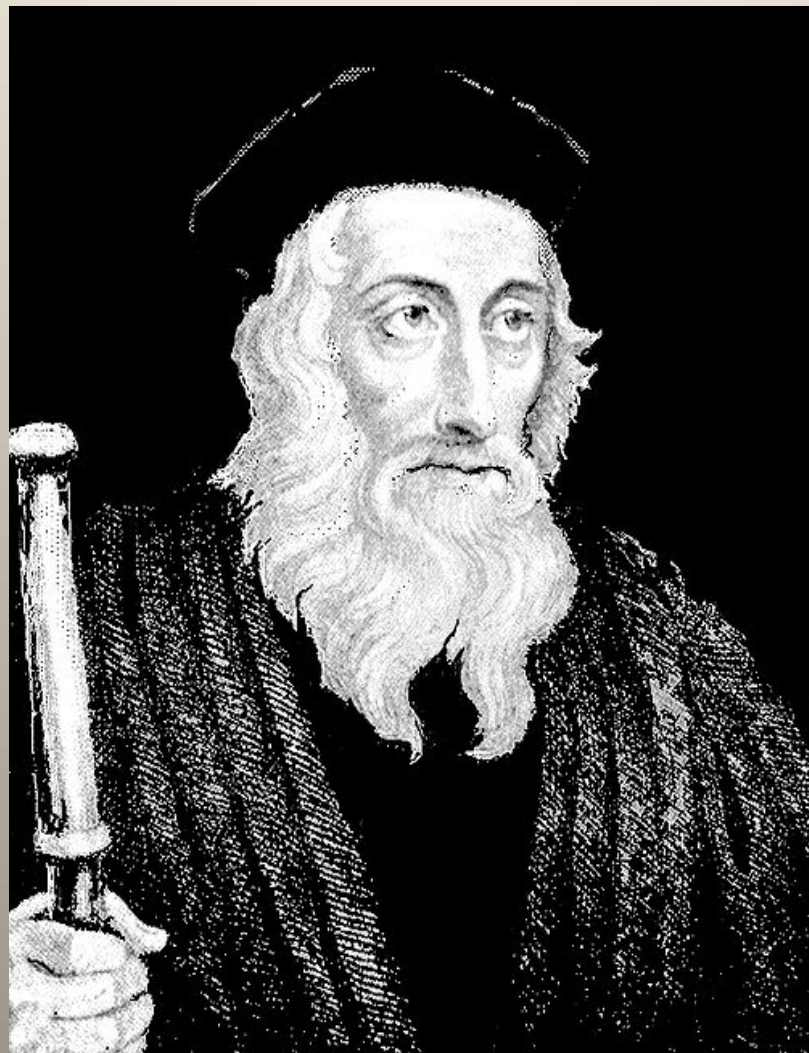
STAGNACE A KRIZE STŘEDOVĚKU

- reformaci v Evropě zahájil **John Viklef**
(kněz, mistr na oxfordské univerzitě)
 - kázal proti:
 - ✓ **světské moci papeže**
 - ✓ **přepychu kněží a klášterů**
 - ✓ **prodávání odpustků a církevních úřadů**
(Viklefovy spisy se dostaly do Čech prostřednictvím Jeronýma Pražského a dcery Karla IV. Anny, manželky Richarda II., angl. krále.)

John Viklef

1320 - 1384

Obrázek č. 1

KRIZE STŘEDOVĚKU A ČESKÁ REFORMA

- **Mistr Jan Hus** – kněz, později rektor univerzity, kázal v kapli Betlémské (česky):
 - ✓ hájil národní zájmy
 - ✓ úpravy českého pravopisu
 - ✓ **nejdůležitější je reforma církve**
(„církev se má zbavit svého majetku, nežijí-li mocní tohoto světa podle Bible, žijí v hříchu – pak nemáme poslouchat ani papeže.. „)

Mistr Jan Hus

portrét neznámého autora z 16. stol.

Obrázek č. 2

Jan Hus se narodil v Husinci u Prachatic kol. r. 1370. Byl římskokatolický kněz, český reformátor a kazatel, učitel a později rektor pražské univerzity. Po Johnu Viklefovi je jedním z prvních reformátorů církve, který téměř o jedno století předběhl své následníky - reformátory Luthera, Kalvína a Zwingliho. Jeho nejznámější traktát - „O církvi“.

KRIZE STŘEDOVĚKU A ČESKÁ REFORMA

- **r. 1409** podpořil Jan Hus **Václava IV.**, který vydal „**Dekret kutnohorský**“ (upravil poměr hlasů na univerzitě 3:1 ve prospěch Čechů)
→ **spory o Viklefovy spisy** (odpor papeže)
- Jan Hus se dostal do „*klatby*“
- nad Prahou vyhlášen „*interdikt*“, J.H. opustil Prahu a hlásal pod širým nebem

Úkol:

Dokážeš vysvětlit pojmy „klatba“
a „interdikt“?

Řešení:

klatba: zákaz účasti na svátostech

(2. nejtěžší církevní trest po exkomunikaci)

interdikt - lokální: zákaz bohoslužeb na určitém místě (1412 na Prahu)

Dekret kutnohorský

Obrázek č. 3

KRIZE STŘEDOVĚKU A ČESKÁ REFORMA

- Jan Hus – pozván na **koncil do Kostnice**, aby se hájil
- I když mu císař **Zikmund** zaručil bezpečnost, byl uvězněn a uznán vinným z kacířství, poté vydán světské moci
- **6. července 1415** – Jan Hus upálen, protože odmítl odvolat své učení, jeho popel vhozen do Rýna
(o rok později odsouzen a upálen Jeroným Pražský)

Jan Hus souzen na sněmu v Kostnici

detail obrazu Václava Brožíka

Obrázek č. 4

Jan Hus na kostnickém koncilu své učení neodvolal, byl odsouzen jako zatvrzelý kacíř, jeho učení označeno za herezi a zničeny jeho knihy . Datum upálení mistra Jana Husa na hranici bylo prohlášeno za státní svátek.

V roce 1999 vyjádřil papež Jan Pavel II. lítost nad smrtí Jana Husa a uznal jeho reformační činnost.

KRIZE STŘEDOVĚKU A ČESKÁ REFORMA

Význam:

Jan Hus – jedna z největších postav českých dějin

- předchůdce protestantské reformace v Evropě
- jeho smrt vedla k „husitské revoluci“ v Čechách

Odkazy:

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č.1

JOHN, M. KENEDY, T.. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.12. 2012]. Dostupný na WWW:
< <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jwycliffejmk.jpg> >

Obrázek č. 2

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.12. 2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Hus_2.jpg >

Obrázek č. 3

LSLA. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.12. 2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dekret_kutnohorsk%C3%BD.jpg >

Obrázek č. 4

BROŽÍK, Václav. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 4.12. 2012]. Dostupný na WWW:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brozik,_Vaclav_Jan_Hus_souzen_na_snemu_Kostnickem_r._1415.jpg >